

Annotatie stuurgroep 26 november:

In onderstaande concept besluittekst die gestuurd is tbv bespreking in de stuurgroep van de Ontwerptafel is in het rood de geannoteerde tekst opgenomen, zoals deze ook voorlag in GS op 25 november. Vervolgens is er in het blauw aanvullend geannoteerd, nav het besluit van GS op 25 november, nieuwe teksten of de verbinding tussen nagezonden stukken en de besluittekst.

Daarnaast verdient het opmerking dat tijdens het ambtelijk kernteam op 25 november is aangegeven dat er vanuit de wethouder van Moerdijk in de ochtend van 26 november een memo zal volgen waarin standpunt van de gemeente Moerdijk toegelicht staat. De inhoud van deze memo is ambtelijk niet bekend bij de provincie.

Powerport regio Moerdijk | met bespreekpunt

In het BO Leefomgeving van 11 juni 2025 hebben Rijk en regio afgesproken om eind 2025 vervolgfafspraken te maken over de ontwikkelrichting voor het haven- en industriecluster Moerdijk (oostelijk of zuidoostelijk), onder welke condities de strategische uitbreidingen in gemeente Moerdijk en Geertruidenberg vorm kunnen krijgen en om een nationaal strategisch profiel op te stellen voor het haven- en industriecluster Moerdijk. De strategische uitbreiding kan alleen als de brede welvaart en leefbaarheid gelijktijdig, geloofwaardig en structureel versterkt worden.

Besluitpunt

- **Gaat u akkoord met de hieronder voorgestelde afspraken?**

Voorgestelde afspraken**Nationaal strategisch profiel:**

- In de Ontwerp Nota Ruimte wordt in en waar mogelijk rond de energie-intensieve industrieclusters van nationaal belang, waaronder Moerdijk, voorrang gegeven aan haven- en industriële functies en grootschalige energiefuncties.

Annotatie GS: Er is geen aanleiding vanuit provinciaal beleid om voorrang te geven aan haven- en industriële functies en grootschalige energiefuncties boven andere functies. In het kader van onder andere de provinciale Omgevingsvisie is dit geen vastgesteld beleid.

Aanvullende annotatie: Dit beslispunt is in deze besluittekst anders verwoord dan voorheen, maar blijft inhoudelijk qua strekking hetzelfde. Vanuit provinciaal beleid is er geen aanknopingspunt om deze voorrang toe te kennen.

- Voor haven- en industriecluster Powerport-regio Moerdijk is bij het BO Leefomgeving van 11 juni 2025 besloten om, naast maximale inzet op inbreiding en herstructurering, in te zetten op een strategische uitbreiding in samenhang met het versterken van de brede welvaart.

Aanvullende annotatie: Dit beslispunt staat in deze versie van de besluittekst voor het eerst. Het is een herhaling van de eerdere BOL afspraken van 11 juni. Advies is om hiermee in te stemmen.

- Uit eerste analyses merken Rijk en regio op dat het haven- en industriecluster Moerdijk een nationaal strategisch profiel heeft waarbij de focus ligt bij duurzame chemie, de bewerking van kritieke grondstoffen en de duurzame logistiek die nodig is voor de grondstoffen- en materialentransitie. Dit profiel vraagt om een multimodale ontsluiting (weg, water, spoor en buisleidingen), extra kade-gebonden industrieterrein aansluitend aan het bestaande industriecluster en nieuwe energie-infrastructuur (van nationaal belang) voor verschillende energiemodaliteiten, zoals elektriciteit, waterstof(dragers), CO₂ en warmte.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan worden ingestemd.

Voor wat betreft profilering is het van belang dat dit strategisch profiel op het gebied van energie, chemie en grondstoffenverwerking wordt vastgesteld als startpunt voor een volgende fase in de gebiedsuitwerking. Zowel vanuit de participatielijnen als de interne provinciale advisering is hetgeen hier beschreven wordt qua profiel passend. Aanvullend zou hierop aangegeven kunnen worden dat ook meerwaarde voor het ecosysteem van Brabant opgenomen dient te worden in het nationaal strategisch profiel.

Aanvullende annotatie: GS heeft in hun besluit van 25 november aangegeven hier enkele onwenselijke teksten in te vinden staan. Dit heeft betrekking op duurzame chemie, extra kade-gebonden industrieterrein aansluitend aan het bestaande industriecluster. Kanttekening die we

ambtelijk willen plaatsen is dat de behoefte aan kade-gebonden industrie ook vanuit provinciaal perspectief gebaseerd is op provinciale prognoses en vastgesteld beleid.

- Rijk en regio spreken af om het profiel verder uit te werken in het kader van en in onderlinge afstemming tussen de (Ontwerp) Nota Ruimte, de Ruimtelijke Economische Visie, het vervolg op de nationale prognose ruimtebehoefte industrieclusters, Europees beleid en andere nationale en regionale ruimtelijk-economische trajecten.

Annotatie GS: Met dit besluitpunt kan worden ingestemd. Het is goed om met dit besluitpunt in te stemmen, zodat het economisch profiel ook goed verankerd staat. Hier dient circulaire economie wel een onderdeel van te zijn. Dit is nu niet expliciet omschreven en geeft daarmee geen concreet vervolg aan de afspraken die gemaakt zijn op het BOL van 11 juni j.l.. Powerport regio Moerdijk wordt via het energieperspectief onderdeel van de omgevingsvisie (uiteraard afhankelijk van besluitvorming). Het heeft de aanbeveling om dit profiel ook op visie-niveau vast te leggen.

Moerdijk:

- Rijk en regio erkennen dat de impact van alle ontwikkelingen op de inwoners van de regio, van zowel het dorp Moerdijk, inwoners van het buitengebied én van andere dorpskernen, zeer groot is. Rijk en regio erkennen dat het verschaffen van duidelijkheid wordt gevraagd en nodig is. Het gaat daarbij zowel om zekerheid over welke randvoorwaarden horen bij de ontwikkelrichtingen en welke compenserende ondersteunende maatregelen getroffen gaan worden, als duidelijkheid over welke ontwikkelrichting wordt gekozen. Dit alles moet volgens een rechtvaardige en menselijke aanpak.

Annotatie GS: Met dit besluitpunt kan ingestemd worden.

Dit is in lijn met de inzet van GS vanuit de strategische sessie van 11 november en inzetbepaling op 19 november jl.

- Rijk en regio erkennen dat, gezien de onderzoeken vanuit verschillende perspectieven, de oostelijke richting de meest logische kenmerken heeft voor een uitbreiding van het haven- en industrieterrein van Moerdijk en voor een toekomstbestendig werkend systeem van haven en infrastructuur. Rijk en regio erkennen tegelijkertijd dat de oostelijke richting vanuit het watersysteem gezien grotere opgaven kent dan de zuidoostelijke richting. Deze ontwikkelrichting biedt geen leefbaar, geloofwaardig en toekomstbestendig perspectief voor het dorp Moerdijk.

Annotatie GS: Hier hebben GS positie over ingenomen in de statenmededeling. Het mandaat ten aanzien van dit besluitpunt is gebaseerd op de inzetbepaling in de statenmededeling.

Aanvullende annotatie: De laatste zin is in deze besluittekst toegevoegd ten opzichte van de besluittekst die in GS heeft gelegen.

- De zuidoostelijke richting sluit minder aan bij de behoefte aan multimodale ontsluiting en doorkruist een aantal belangrijke infrastructurele werken en projecten, waaronder buisleidingen, spoorlijnen en snelwegen. Bij de zuidoostelijke richting wordt de leefbaarheid van meerdere omliggende dorpskernen en voor meer inwoners aangetast en deze belemmert de ontwikkeling van de gemeente aan deze zijden. Ook deze ontwikkelrichting biedt geen leefbaar, geloofwaardig en toekomstbestendig perspectief voor het dorp Moerdijk. Het dorp Moerdijk raakt ingeklemd door de ontwikkelingen vanuit industrie en energie, het kunnen wegnemen van de overlast die hierdoor ontstaat is onrealistisch. Daarbij blijft de kans bestaan dat de discussie over de houdbaarheid van het dorp opnieuw terugkomt.

Annotatie GS: Hier hebben GS positie over ingenomen in de statenmededeling. Het mandaat ten aanzien van dit besluitpunt is gebaseerd op de inzetbepaling in de statenmededeling.

- Rijk en regio kunnen gezamenlijk de volgende lijn ondersteunen:

De gemeenteraad van Moerdijk heeft op 19 november 2025 een voorkeur voor de ontwikkelrichting vastgesteld, met bijbehorende randvoorwaarden. De gemeenteraad heeft een duidelijke oproep gedaan aan Rijk en provincie om hierbij aan te sluiten. De provincie geeft aan pas in 2026 een voorkeur uit te kunnen spreken voor een ontwikkelrichting. Om dat besluit zorgvuldig te kunnen voorbereiden, is het voor de provincie noodzakelijk om meer zicht te krijgen op de wijze waarop de, door gemeente Moerdijk, gestelde randvoorwaarden kunnen worden ingevuld én hoe de provinciale randvoorwaarden gerealiseerd kunnen worden. Het Rijk heeft aangegeven de, door de gemeente Moerdijk vastgestelde, voorkeur voor ontwikkelrichting te ondersteunen en zich nu te richten op de verdere uitwerking van de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Rijk en provincie spreken daarbij uit dat zij in 2026 een principebesluit kunnen nemen over de ontwikkelrichting en bijbehorende randvoorwaarden. Het principebesluit wordt uitgewerkt in een gezamenlijk, integraal gebiedsplan met juridisch planologische status inclusief de rechtsbescherming die daarbij hoort. Een mer-procedure maakt onderdeel uit van het traject dat in juni 2026 formeel start. De keuze voor de ontwikkelrichting wordt definitief na vaststelling van dit gebiedsplan.

Aanvullende annotatie: Deze tekst is nieuw toegevoegd naar aanleiding van de ingelaste stuurgroep van 21 november jl. Het mandaat hiertoe is gebaseerd op de lijn die GS heeft geschetst in de statenmededeling waarin de inzet is bepaald. Belangrijke opmerking hierbij is dat de uitkomsten van PS op 28 november a.s. van invloed zijn op de besluittekst die hier opgenomen staat.

- Rijk en regio erkennen dat een principebesluit voor de oostelijke richting een enorme impact heeft op het dorp Moerdijk haar inwoners en (agrarische) ondernemers. De definitieve keuze voor een ontwikkelrichting vergt een zorgvuldig proces en besluit met voldoende oog voor de leefbaarheid en welzijn van de inwoners van dorp Moerdijk en omliggende kernen. In het dorp Moerdijk is een sterke sociale structuur aanwezig. Rijk en regio werken het gebiedsplan uit met inzet op de leefbaarheid en welzijn in Moerdijk en aandacht voor de wijze waarop de sterke sociale structuren in het dorp ook bij verhuizing behouden kunnen blijven.

Annotatie GS: Hier hebben GS positie over ingenomen in de statenmededeling. Het mandaat ten aanzien van dit besluitpunt is gebaseerd op de inzetbepaling in de statenmededeling.

Aanvullende annotatie: de zin 'In het dorp Moerdijk... sterke sociale structuur aanwezig' is anders opgeschreven, maar is qua inhoud dezelfde als de besluittekst die voorlag in GS op 25 november.

- Rijk en regio spreken af om de bij bewoners, agrarische sector en industrie opgehaalde randvoorwaarden als uitgangspunt te nemen voor het vervolgproces en verder uit te werken in het gebiedsplan.

Annotatie GS: Aan dit beslispunt zou toegevoegd moeten worden: onder voorwaarde dat er duidelijke afspraken aan de voorkant komen dat het rijk erkent dat het primair aan hen is om aan de financiën te voldoen. Dit is in lijn met de inzet, zoals vastgesteld op 19 november jl.

- Rijk en regio erkennen daarnaast dat tegelijkertijd duidelijkheid en inwonersperspectief op korte termijn nodig is. Daarom zorgen Rijk en regio ervoor dat, parallel aan het gebiedsplan, een rechtvaardig en menselijk pakket van randvoorwaarden wordt uitgewerkt en tijdig geëffectueerd wordt voor inwoners en bedrijven in het zoekgebied. Uitgangspunt hierbij is dat blijven moet lonen om zo de leefbaarheid in het dorp te behouden, maar dat er wel de mogelijkheid moet zijn om te kunnen vertrekken. Rijk en regio spreken af dat het volgende direct na het besluit van 1 december wordt geregeld:

- De bestaande garantieregeling voor koopwoningen in het dorp Moerdijk wordt doorgezet. De regeling geeft per 1 december recht op 100% van de getaxeerde en geïndexeerde waarde. De door de regeling aangekochte woningen worden niet langer verkocht. In overleg met partners gaat gezocht worden naar een manier om deze woningen snel weer in te vullen met een doelgroep aan inwoners die bijdraagt aan het in standhouden van de voorzieningen (bijvoorbeeld de school) en verenigingen.

Aanvullende annotatie: Op dit moment zijn er financiële afspraken voor de huidige Moerdijkregeling gemaakt, waarbij er uitgegaan wordt van 95% van de marktwaarde. De risicoafdekking die is gereserveerd voor de huidige Moerdijkregeling gaat niet uit van het scenario dat woningen niet langer worden doorverkocht. Elk BO Leefomgeving van juni zou dit worden geëvalueerd. Als deze afspraak gemaakt zou worden, veronderstelt dit ook heldere afspraken over het risico en financiële dekking. Dit voorstel vraagt extra financiële dekking. Er kunnen geen besluiten worden genomen met financieel gevolg als hier geen dekking voor gevonden is. Het kan enkel om principe-afspraken gaan om het een en ander in gezamenlijkheid uit te werken.

- Rijk en regio erkennen de impact van onzekerheid in het heden en de toekomst en stellen per 1 december middelen beschikbaar aan de gemeente Moerdijk voor sociaal-maatschappelijke-, financiële- en juridische ondersteuning. Daarnaast komt per 1 december direct budget beschikbaar voor het uitwerken van de garantieregeling en de transitiestrategie.

Annotatie GS: Met dit besluitpunt kan, zoals het nu voorligt, niet worden ingestemd.

Voorstel is om dit besluitpunt aan te passen:

- dit beslispunt te verplaatsen naar de beslispunten over de organisatie,
- tekst aanpassen dat partijen de intentie uitspreken middelen te zoeken om dit te bekostigen en hier nadere afspraken over te maken
- te verwijderen dat de middelen aan de gemeente beschikbaar worden gesteld.

Voorstel is te werken met een gezamenlijk programmabureau, waarin deze aspecten worden opgepakt en uitgewerkt. Het is voorstelbaar dat, voordat er een programmabureau is opgericht, er onder voorbehoud van goede financiële afspraken aan de voorkant, hier wel uitvoering aan wordt gegeven. Echter voor wat betreft besluitvorming op deze tekst, er

Commented [TB1]: De precieze afspraken over de regeling komen in een aparte memo. Over het mogen blijven wonen na verkoop aan de regeling, het vervallen van de verplichte termijn van 6 maanden, etc.

moeten eerst ook middelen beschikbaar zijn voor een dergelijke toezegging wordt gedaan. Zonder idee van de omvang van de middelen is het doen van een toezegging niet mogelijk. Daarnaast is het van belang dat deze middelen niet aan de gemeente beschikbaar worden gesteld, maar in de gezamenlijkheid. Daarmee is het voorstel om dit beslispunt te verplaatsen naar de beslispunten over de organisatie, ervan te maken dat partijen de intentie uitspreken middelen te zoeken om dit te bekostigen en hier nadere afspraken over te maken en te verwijderen dat de middelen aan de gemeente beschikbaar worden gesteld

Aanvullende annotatie: In dit beslispunt heeft eerder gestaan dat er ook afspraken gemaakt worden over een entiteit met voldoende financiële en organisatorische kracht voor de gebiedsontwikkeling in Moerdijk. Voor wat betreft de eerder geschetste lijn in de annotatie aan GS verandert dit de lijn niet.

- Rijk en regio spreken af om vanaf 1 december een pakket van randvoorwaarden uit te werken, dat wordt vastgesteld bij het besluit over de voorkeur van de ontwikkelrichting in juni 2026. Dit pakket bestaat in ieder geval uit:
  1. Operationele garantieregelingen, die middels een rechtvaardige, financiële compensatie verhuizing van zowel kopers, huurders als ondernemers naar een vergelijkbare of passende (woon)situatie elders mogelijk maakt; Deze regeling wordt in afstemming met de inwoners en ondernemers geconcretiseerd, waarbij de volgende uitgangspunten gelden:
    - Voor kopers:
      - De huidige garantieregeling (100% van getaxeerde en geïndexeerde waarde) blijft tot dat een nieuw besluit is genomen door Rijk en regio.
Aanvullende annotatie: Dit stond er eerder niet zo in. De huidige moerdijkregeling gaat uit van 95% van de marktwaarde.
      - Gekoppeld aan een onherroepelijk besluit over het nog op te stellen gebiedsplan volgt een vertrekregeling. Deze regeling is financieel gunstiger en biedt ook ruimte voor kosten die samenhangen met de verhuizing. Pas na deze vertrekregeling volgt indien nodig onteigening.
    - Voor huurders:
      - De regeling voor huurders vraagt nog meer uitwerking. Uitgangspunt is het algemeen huurrecht, waarvoor bewoners in aanmerking komen voor een verhuisvergoeding. De beschikbaarstelling van een voorrangsregeling of urgentieverklaring wordt onderzocht.
    - Voor ondernemers, voorzieningen en verenigingen:
      - De regeling voor ondernemers, voorzieningen en verenigingen vraagt maatwerk. Uitgangspunt is voortzetting van de activiteiten, bij voorkeur zo lang mogelijk op de huidige plek. Waar relevant wordt inpassing in het nieuwe plan onderzocht.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan niet worden ingestemd.

Dit beslispunt gaat voor nu te ver. Er is geen financiële dekking voor dit besluit en er is ook niet gesproken over een verdeling van de kosten tussen de verschillende partijen. De verwachting is dat voor de financiële dekking voor invulling van dergelijke voorwaarden een PS-besluit nodig is. Daarnaast zijn er nog veel zaken in deze besluittekst van dit beslispunt waar geen duidelijkheid over is. Deze besluitvorming is daarmee voorbarig. Welke afspraken worden gemaakt met particuliere verhuurders en woningcorporaties, wat wordt er bijvoorbeeld afgesproken over het risico van gekochte en niet meer door te verkopen woningen? Daarnaast is het ambtelijk advies niet in te stemmen met het verhogen van de cap van 25 naar 50. Enerzijds omdat bewoners daardoor een hogere vergoeding mislopen en anderzijds omdat er nog niets over het risico is afgesproken en hier vanuit de provincie ook geen financiële dekking voor is. De eerdere besluittekst die voor lag in GS van 18 november jl. was minder verstrekkend.

Aanvullende annotatie: het beslispunt over het ophogen van de cap is verwijderd. Veel van de besluiten die hier eerder in zaten met financiële consequenties zijn naar het hiervoor genoemde beslispunt verplaatst. Het kan bij dit beslispunt enkel gaan om het principe iets met elkaar nader uit te werken. Met name het beslispunt over continuering van de huidige garantieregeling tot dat er een nieuw besluit is genomen door Rijk en regio is hierbij iets dat financiële risico's kent.

Aanvullend op de besluittekst voor wat betreft Moerdijkregeling en doorkijk op regelingen heeft de gemeente Moerdijk een memo nagezonden voor de stuurgroep. Deze is niet in breder verband ambtelijk afgestemd. Daarbij zitten er ook voorstellen in die verder strekken dan de besluittekst eerder deed en nu doet.

2. het opzetten van een transitiestrategie met én voor de inwoners en ondernemers in het zoekgebied, waarin maatregelen worden getroffen voor zowel mensen die willen vertrekken als mensen die zo lang mogelijk willen blijven. Indien sprake is van beklemmende regelgeving die niet aansluit bij de unieke opgave die hier voorligt onderzoeken Rijk en regio of en hoe in specifieke gevallen afgeweken kan worden van bestaande kaders (inhoudelijk en procedureel). Onderdeel van de transitiestrategie is een sociale analyse naar o.a. de betekenis van sociale functies, de sociale gevolgen van leegstand en de wensen van dorpsinwoners daarover. Deze transitiestrategie is niet afgerond in juni 2026.

Annotatie GS: Met dit besluit kan worden ingestemd, met dien verstande dat in dit besluit duidelijk moet staan wanneer deze transitiestrategie opgesteld moet zijn. Belangrijk om in dit gebied maatwerk toe te passen. Ook de afspraken over de financiële invulling van de transitiestrategie horen opgenomen te zijn in de transitiestrategie. Hier kunnen nu echter nog geen afspraken over gemaakt worden, gelet op directe financiële consequenties.

Aanvullende annotatie: de laatste 2 zinnen zijn nieuw toegevoegd ten opzichte van de tekst die in GS lag op 25 november.

3. instelling en structurele voeding van een gebiedsfonds - voor zowel behoud van en investeringen in een leefbaar dorp gedurende de transitiefase (voor de mensen die zo lang als mogelijk willen blijven) als ter versterking van de brede welvaart in het gebied (leefbaarheid, landbouw, voorzieningen, onderwijs, natuur) daarna - bij het moment van vaststelling van het gebiedsplan.

Annotatie GS: Met dit besluitpunt kan niet worden ingestemd. Het is nog niet duidelijk wat de hoogte gaat zijn van het gebiedsfonds en hoe dit gebiedsfonds gevoed gaat worden, wie welk deel gaat financieren. Ook hier geldt dat in de onderhandelingen er geen concrete financiële afspraken gemaakt kunnen worden waar wij als provincie aan deelnemen. Er is op dit moment vanuit de provincie geen financiële dekking om hier financiële afspraken over te maken. Inzet kan wel zijn om te besluiten dit nader uit te werken en met een concreet voorstel te komen voor het BOL in juni 2026.

- Rijk en regio maken afspraken over welke entiteit met afdoende financiële draagkracht en organisatorische uitvoeringskracht de gebiedsontwikkeling in Moerdijk in gang zet en duurzaam tot stand brengt.

Aanvullende annotatie: dit besluitpunt is losgetrokken van een ander besluitpunt dat betrekking heeft op het beschikbaar stellen voor middelen aan de gemeente. In de tekst die voorlag in GS op 25 november stonden deze 2 besluitpunten bij elkaar. Met betrekking tot de entiteit is het goed om hier gezamenlijk nadere afspraken over te maken.

- Rijk en regio erkennen dat er duidelijkheid geboden moet worden over de planning van de ontwikkelingen binnen de Powerport regio Moerdijk. De gemeente Moerdijk heeft in september 2025 een voorkeursrecht gevestigd op het grondgebied van de oostelijke en zuidoostelijke richting, om grip op de grond te houden. Rijk en regio erkennen dat zij het voorkeursrecht voor één van de twee zoekrichtingen pas kunnen laten vervallen nadat een voorkeur voor de ontwikkelrichting is vastgesteld.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan ingestemd worden. Het laten vervallen van een van de zoekrichtingen in het voorkeursrecht gebied kan pas na definitieve besluitvorming.

- Rijk en regio concluderen dat de gebiedsontwikkeling voor Moerdijk een langdurig traject is dat zorgvuldig uitgevoerd moet worden. Op korte termijn gaan inwoners van het gebied geen grote ruimtelijke veranderingen ervaren. De ontwikkelingen worden merkbaar vanaf 2030, dan start de bouw van de eerste grote energieprojecten. Deze zijn gerealiseerd vanaf 2033.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan ingestemd worden. Het project heeft verschillende fasen en ijkmomenten. Dit is in lijn met wat is opgeschreven in de Statenmededeling van 19 november jl.

Geertruidenberg:

- Rijk en regio spreken af om voor gemeente Geertruidenberg verder te werken aan de Amersvisie. Hiervoor wordt een bestuurlijke overeenkomst getekend door in ieder geval het Rijk, provincie Noord-Brabant, gemeente Geertruidenberg en het waterschap Brabantse Delta. In de bestuurlijke overeenkomst worden afspraken gemaakt over de rollen en verantwoordelijkheden van partijen, financiën en hoe om te gaan met individuele projecten. Rijk en regio willen de overeenkomst in Q1 2026 ondertekenen.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan ingestemd worden, onder voorbehoud dat de overeenkomst ook juridisch gecheckt wordt binnen de provinciale organisatie t.z.t.

- Rijk en regio stellen in het BO Leefomgeving van juni 2026 een gebiedsperspectief vast voor het Amergebied.

Annotatie GS: Het is bij dit besispunt niet duidelijk wat bedoeld wordt met een gebiedsperspectief per juni 2026. Als dit gaat om een besluit onder de Omgevingswet is dit een te krappe tijdslijn. Voorstel is om dit in te brengen in de stuurgroep.

Drimmelen en landelijk gebied:

- Rijk en regio erkennen dat gemeente Drimmelen een eigen dynamiek kent binnen de Powerport regio Moerdijk. De agrarische sector van de Powerport regio bevindt zich in gemeente Moerdijk en in gemeente Drimmelen. Rijk en regio concluderen dat de agrarische sector van groot belang is voor de Powerport regio. Rijk en regio spreken af om de randvoorwaarden en condities vanuit het agrarisch perspectief als uitgangspunt te nemen voor het vervolgproces en daarin ook verder uit te werken.

Annotatie GS: Met dit besispunt kan ingestemd worden. Het is goed om de randvoorwaarden mee te nemen in het vervolgproces. De randvoorwaarden die benoemd zijn (zuinig omgaan met hoogproductieve, vruchtbare zeekelegronden, structuurversterking van het agrarisch landschap in de omgeving van het Powerport gebied, eerlijk en passende financiële compensatie; voor zowel verlies gronden als doorsnijding gronden dmv kabels en leidingen, synergie glastuinbouw en Powerport, Participatie en sociale dimensie van de ontwikkeling van Powerport) zijn akkoord voor verdere uitwerking.

- Rijk en regio erkennen dat de doorsnijding van het agrarische landschap door energie-infrastructuur veel impact heeft op de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven. Zij zetten zich ervoor in om de infrastructuur zoveel mogelijk te bundelen en slimme oplossingen te vinden voor de aanleg- en beheerfase.

Annotatie GS: Met dit besispunt kan ingestemd worden. Het is goed de overlast zo veel mogelijk te beperken En te zoeken naar slimme oplossingen. Dit is ook in lijn met een randvoorwaarde vanuit de agrarische sector.

Organisatie en vervolgproces:

- Rijk en regio erkennen dat de opgave van de Powerport regio Moerdijk een gebiedsopgave is van nationaal belang en dat een intensief, langjarig gezamenlijk proces nodig is. Rijk en regio spreken af om begin 2026 te starten met het gebiedsplan waarin Rijk en regio in ieder geval een integrale brede verkenning (met daarin onder meer brede welvaart, milieu, leefbaarheid) willen uitvoeren. Binnen dit plan bestaan meerdere deelgebieden die in samenhang met elkaar gezien moeten worden.

Annotatie GS: Onafhankelijk van welk instrument onder de Omgevingswet wordt gekozen, zal er een verkenning uitgevoerd moeten worden. GS hebben in de inzet in de statenmededeling van 19 november jl. aangegeven dat er nog nader onderzoek moet worden uitgevoerd, zoals milieu onderzoek. In het kader van een integrale brede verkenning zullen deze milieuaspecten meegenomen worden. Het is aan te bevelen - en waarschijnlijk ook noodzakelijk - om de brede verkenning met beide zoekrichtingen in te gaan. Met een voorkeursbeslissing kan dan het 'definitieve' besluit worden genomen.

Aanvullende annotatie: in de nazending voor de stuurgroep is een memo gestuurd met de juridisch/planologische opties die er zijn, dit is het nieuwe agendapunt 5. Dit is het resultaat van een bredere ambtelijke verkenning tussen partijen. Dit is puur feitelijk juridisch en trekt geen conclusies, dit omdat we niet tot een gedragen ambtelijk advies komen tussen de partijen. Hierop is ambtelijk door de gemeente Moerdijk aangegeven dat zij graag onafhankelijk juridisch advies willen. Daarop is het besluitpunt opgenomen: 'Instemmen met het verstrekken van een opdracht om onafhankelijk inzichtelijk te maken welk juridisch planologisch instrumentarium het meest voorstelbaar is bij de volgende fase van Powerport regio Moerdijk'. En het daarop aansluitende besluitpunt dat dit uiterlijk Q1 2026 inzichtelijk moet zijn. Het ambtelijk advies is dat het verstrekken van een dergelijke opdracht in gezamenlijkheid nu overbodig is, omdat het gaat om feitelijke informatie die al door juristen vanuit partijen is aangeleverd. Wat goed is om ter kennisgeving mee te geven voor de stuurgroep, is dat Moerdijk aangeeft het lastig te vinden nu een keuze te maken gelet op wat dit zou betekenen voor hun rechtspositie. Moerdijk zou dan zelf een opdracht moeten verstrekken om inzichtelijk te krijgen wat voor hun rechtspositie het meest wenselijk is. Het is wel van belang dat er zo snel mogelijk een knoop wordt doorgemaakt over de te

volgen procedure. Ter achtergrond is het goed om aan te geven dat door de overige partijen (ambtelijk) wel wordt ingestemd met het verstrekken van een opdracht.

- Rijk en regio hebben randvoorwaarden en condities voor de ontwikkelingen opgehaald bij partijen sinds het BO Leefomgeving van juni 2025. Dit was een eerste stap in het participatieproces. In de volgende fase worden partijen betrokken bij uitwerking van deze randvoorwaarden en condities in de uitwerking van het gebiedsplan.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan ingestemd worden. Dit beslispunt biedt een vervolg op het beslispunt uit het BOL van 11 juni jl. ten aanzien van participatie. Dit biedt duidelijkheid aan de betrokkenen dat er doorgedaan wordt met de participatie. Het is ook goed om hen verder te betrekken bij de uitwerking van de randvoorwaarden en condities. Op deze wijze, staat dit ook in de concept beantwoording van de Statenvragen die dinsdag 25 november a.s. geagendeerd staan in GS.

- Rijk en regio continueren de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk en zetten direct het onderzoek over de ruimtelijke ontwikkeling en participatie met de regio voort. Ook gaat de Ontwerptafel direct aan de slag met het opstarten van de nodige onderzoeken en acute vraagstukken vanuit perspectief van de inwoners, de agrarische sector en de industrie/economie.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan ingestemd worden, met dien verstande dat geduid moet worden welke onderzoeken opgepakt dienen te worden. Het is goed om de Ontwerptafel te continueren om niet enkel de focus te hebben op de juridisch planologische uitwerking. Dit beslispunt is echter onduidelijk in welke onderzoeken dan benodigd zijn. Dit zou nader geduid dienen te worden. Het is af te vragen of dit beslispunt niet ondervangen wordt met de eerste en tweede bullet onder dit kopje.

- Om de organisatie te versterken, besluiten Rijk en regio dat er een kwartiermaker wordt aangesteld vanaf januari 2026 die verantwoordelijk wordt voor de organisatie rondom het gebiedsplan, inclusief borging van de decentrale uitvoering, de planning, afspraken & overeenkomsten tussen overheden en de bijbehorende governance. Ook besluiten Rijk en regio dat een programmabureau wordt opgezet om uitvoering en het proces van het gebiedsplan te begeleiden.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan worden ingestemd. De opdracht voor deze uitwerking is door de stuurgroep aan de kopgroep gegeven.

- Rijk en regio spreken af dat er gestart wordt met een verkenning naar de mogelijkheden van een gebiedsgerichte aanpak van het agrarisch landschap, een versterking van de agrarische structuur en de inzet van bestaande (landinrichtings)instrumenten.

Annotatie GS: Dit beslispunt zou verwerkt moeten worden in het eerdere beslispunt, onder het kopje Drimmelen, waar gesproken wordt over de voorwaarden uit de participatie. Dit beslispunt voelt dubbelop.

- Rijk en regio erkennen dat de druk op de decentrale overheden toeneemt bij het opstellen van het gebiedsplan en het regelen van goede communicatie en omgevingsmanagement. Rijk en regio maken afspraken over de bekostiging van de capaciteit van gemeenten en waar van toepassing het waterschap.

Annotatie GS: Ambtelijk advies is hierbij om deze afspraken primair tussen rijk en de gemeenten te laten vastleggen.

- Rijk en regio erkennen dat duidelijke en heldere communicatie de komende tijd van belang is. De partijen spreken af om de gezamenlijke communicatieaanpak verder uit te werken. Op 10 december 2025 vindt een informatiebijeenkomst plaats in Zevenbergen, gemeente Moerdijk, waarin bovengenoemde afspraken gezamenlijk worden uitgesproken en toegelicht.

Annotatie GS: Met dit beslispunt kan ingestemd worden. De opzet van deze bijeenkomst wordt nog besproken in de stuurgroep van 26 november a.s. Deze opzet is nog niet bekend bij het opstellen van deze annotatie.

Aanvullende annotatie: In de stuurgroep van 26 november zal nog geen opzet van deze informatiebijeenkomst liggen, omdat de gezamenlijke communicatielijn nog niet uitgewerkt is. In het ambtelijk kernteamoverleg van 25 november is de vraag gesteld of deze informatiebijeenkomst niet een week eerder zou moeten plaatsvinden. Hier is ook over gesproken in het beleidsoverleg van de gedeputeerde. Ambtelijk advies is om hier mee in te stemmen indien er duidelijkheid is over een gezamenlijke communicatielijn en opzet van de informatiebijeenkomst. Dit zal onderdeel zijn van agendapunt 7 van de stuurgroep op 26 november.

Verwachte tijdelijk gebiedsuitwerking

Commented [TB2]: Check door juristen

Moerdijk

- december 2025: principebesluit over vervolgproces Powerport regio Moerdijk en de start voor het uitwerken van een gebiedsplan
  - Continueren van de Moerdijkregeling (garantiewaarde van 100% van de marktwaarde)
- Januari 2026: voorbereiding van het gezamenlijk, integraal gebiedsplan, bijbehorende onderzoeken (milieueffectenrapportage) en participatie om randvoorwaarden verdere invulling te geven
- Januari 2026 – juni 2026: uitwerken van het plan van aanpak voor gebiedsplan en pakket van randvoorwaarden voor dorp Moerdijk, waaronder de transitiestrategie
- juni 2026: principebesluit over ontwikkelrichting Moerdijk, inclusief pakket van randvoorwaarden. Formele start van het traject voor het maken van een gebiedsplan.
- juni 2026 – juni 2028: uitwerken van het plan en bijbehorende onderzoeken.
- juni 2028: uiterlijke vaststelling van het gebiedsplan
- 2030: onherroepelijk worden van het gebiedsplan. Juridische basis voor eventuele onteigening
- 2030: start bouw van eerste grote energieprojecten
- 2033: eerste grote energieprojecten worden gerealiseerd
- 2035: start werkzaamheden voor uitbreiding haventerrein

Geertruidenberg

- November 2025: presentatie participatie Amer Atelier
- Februari 2026: besluit gemeenteraad Geertruidenberg handelingsperspectief Visie Amergebied
- Q1 2026: opstellen en ondertekening bestuursovereenkomst Rijk en regio
- Juni 2026: vaststelling gebiedsperspectief Amergebied in BO Leefomgeving
- Juni 2026 - Juni 2027: gebiedsuitwerking Amergebied
- September 2027: start bouwwerkzaamheden Nederwiek 3
- 2031: ingebruikname eerste project: Nederwiek 3

Bijlage: besluittekst BOL 11 juni 2025

- De Powerport regio Moerdijk is een knooppunt voor energie, energie-intensieve industrie en circulaire economie mede ten behoeve van de nationale strategische autonomie. In de regio bevindt zich een **haven- en industriecluster van nationaal belang** met een zeer strategische positie op het energie- en transportnetwerk, met een uitzonderlijk hoge milieucategorie. Daarnaast heeft het Amercentrale-terrein een grote opgave en functie in de energie-hoofdinfrastructuur.
- De **groei van het haven en industriecluster is onafwendbaar** omdat we onze strategische autonomie willen vergroten, concurrerend willen blijven en duurzamer willen worden. Ook is het van groot belang dat de energietransitie op tempo gerealiseerd wordt, de industrie kan verduurzamen en we ons voorbereiden op circulaire economie. Daarom is er **aanvullende (milieu)ruimte nodig**.
- Rijk en regio constateren dat de ruimtevraag van de Powerport regio Moerdijk ook bij een minimaal pakket van onafwendbare en zeer aantrekkelijke ontwikkelingen niet past binnen de bestaande (milieu)ruimte van het haven- en industrieterrein van Moerdijk en Amercentrale-terrein in Geertruidenberg en besluiten daarom om – naast maximale inzet op inbreiding en herstructurering - het **haven- en industriecluster van Moerdijk en het Amercentrale-terrein in Geertruidenberg strategisch uit te breiden**.
- Rijk en regio stellen vast dat deze uitbreiding de **leefbaarheid op de lange termijn onder druk** zet en erkennen dat het vaststellen van de uitbreiding op korte termijn veel onzekerheid voor bewoners en ondernemers met zich meebrengt. Daarom is een **rechtvaardige en menselijke aanpak** nodig.
- Inwoners van het gebied, het havenbedrijf, industrie en de agrarische sector krijgen een rol in het participatieproces. In de eerste stap van het participatieproces tot aan het BO MIRT 2025 bespreken Rijk en regio met betrokken partijen **onder welke condities** een strategische uitbreiding verder vorm kan krijgen.
- Rijk en regio onderkennen het belang van **behoud van toekomstperspectief**. Om dit toekomstperspectief gedurende het planvormingstraject te bieden aan de inwoners van dorp Moerdijk wordt vanaf juni 2025 tot en met de vaststelling van de gebiedsvisie de **indexering op de Moerdijkregeling weer ingevoerd**. De aangepaste regeling gaat uiterlijk per 31 dec 2025 in, met terugwerkende kracht tot 4 juni 2025. Rijk en regio gaan uit van de verdeelsleutel 5/9 rijk, 3/9 provincie en 1/9 gemeente.
- Rijk en regio stellen daarnaast als randvoorwaarde dat een strategische uitbreiding alleen kan als de **brede welvaart en leefbaarheid** gelijktijdig, geloofwaardig en structureel versterkt worden.
- Rijk en regio besluiten om rond het haven- en industriecluster van Moerdijk en Amercentrale-terrein in ieder geval ruimte te bieden voor de **energietransitie (installaties en tracés voor kabels en leidingen) en autonome groei van bedrijvigheid, waaronder verduurzaming van de industrie**. In de Powerport regio Moerdijk wordt voor kabels en leidingen voor de benodigde energie- infrastructuur (deels) gekeken naar ruimte buiten het haven- en industriecluster Moerdijk en de Amercentrale-terrein in Geertruidenberg. Op basis van de verrichte technische studies (fase 2B) hanteren Rijk en regio een indicatieve ruimtevraag van **700 hectare** voor de gehele Powerport Regio.
- Rijk en regio werken daarnaast een **nationaal strategisch profiel** uit voor het haven en industriecluster, **in samenhang met de andere haven- en industrieclusters van nationaal belang**, Zij willen in de toekomst alleen ruimte bieden op de haven- en industrieterreinen voor activiteiten die voldoen aan dat strategische profiel en verkennen ook hoe de bestaande (milieu)ruimte op het haven- en industriecluster Moerdijk beter kan worden benut voor de functies die passen bij het nationaal strategisch profiel.
- Rijk en regio stellen voor Geertruidenberg een zoekgebied voor de strategische uitbreiding vanuit Amercentrale-terrein in west/zuid westelijke richting tot de Amertak vast. Voor het haven- en industriecluster Moerdijk stellen Rijk en regio een globaal zoekgebied vast. In het **BO MIRT najaar 2025** stellen Rijk en regio de specifieke **ontwikkelrichting** voor het haven- en industriecluster Moerdijk vast.
- Vanuit een **gedeelde verantwoordelijkheid** maken Rijk en regio een **gezamenlijk programma** gericht op een toekomstbestendige ontwikkeling van Powerport regio Moerdijk (scope 2030-2050). In het BO MIRT 2025 stellen Rijk en regio een Plan van Aanpak vast voor het op te stellen programma en worden afspraken gemaakt over vorm, capaciteit en middelen.
- De besluitvorming over de zoekrichting in Moerdijk en de besluitvorming over het Voorkeursalternatief van Hoog- en middenspanningsstations Port of Moerdijk (POM 380-150-20 kV) en Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee 2031-2040 worden slim op elkaar afgestemd zodat gedragen, toekomstvast keuzen worden gemaakt.
- Rijk en regio publiceren een **publieksversie** van de technisch verdiepende analyse.